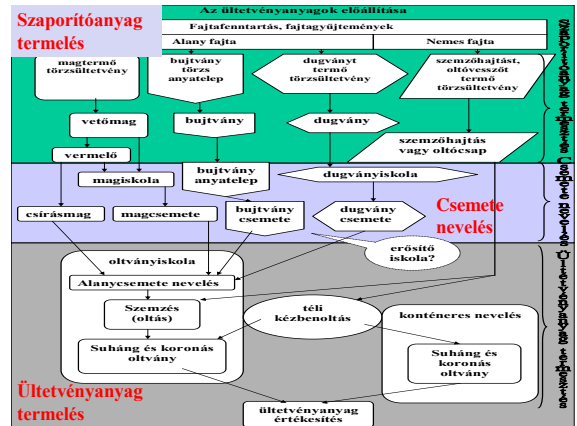

Szaporítóanyag előállítása a gyümölcsfaiskolában

- **Gyümölcsfaiskola:** Gyökeres gyümölcs szaporítóanyagot előállító szaporító terület, a rajta lévő növényállománnyal, törzsültetvénnel, felszerelésekkel, épületekkel, amelynek működését a minősítő intézet (NÉBIH) engedélyezte.

Szaporítás célját szolgáló gyümölcsállományok típusai

- **Törzskönyvezett ültetvény:** minősítés alkalmával a prebázis szaporítóanyag előállítás követelményeinek megfelel
- **Központi törzskönyvezett:** prebázis szaporítóanyaggal létesített, törzskönyvezett, minősített, kizárólag szaporítási célra létesített ültetvény
  - szaporító- és ültetvényanyagot termelő
  - magtermő
- **Központi törzsgyümölcsös:** központi törzskönyvezéssel párhuzamosan létesült, fajták hiteles megőrzésére hivatott, nemesítésnek és törzskönyvezés felújításnak alapot biztosító, termő ültetvény

- **Üzemi törzskönyvezett:** bázis kategóriájú, vírusmentes szaporítóanyaggal létesített, NÉBIH által tanúsított, certifikálható szaporítóanyagot szolgáltató ültetvény
- **Szaporításra ideiglenesen engedélyezett ültetvény:** eredetileg nem szaporítóanyag előállítás céljára létrehozott, fajtaazonos és fajtatiszta, növényegészségügyi megfelelő ültetvény

Gyümölcs szaporítóanyag kategóriák

- **Prebázis:** továbbszaporítás céljából, törzskönyvezett állomány szaporítóanyagából állítják elő
- **Bázis:** továbbszaporítás céljából legalább központi törzskönyvezett szaporítóanyagából állítják elő – címke színe fehér
- **Certifikált:** forgalmazási célra termelt, legalább üzemi törzskönyvezett szaporítóanyagából állítják elő – címke színe kék
- **Standard (C.A.C.):** forgalmazási célra termelt, legalább szaporításra engedélyezett fokozatú ültetvény szaporítóanyagából állítják elő – címke színe narancssárga

Gyümölcsfaiskola típusai

- **Törzskönyvezett hálózathoz kötődő**
  - Szűrő faiskola
  - Bázis faiskola
- **Kereskedelmi szaporító- és ültetvény anyagot előállító**
  - Certifikált faiskola
  - C.A.C. faiskola
- **Saját felhasználásra termelő**
  - Házi faiskola

A korszerű gyümölcsös ismérvei

1. Gondos termőhelyválasztás
2. Piacos fajtahasználat
3. Gyenge növekedésű alany ⇒ nagy ültetvénytűrűség
4. Maximális fénykihasználás ⇒ intenzív koronaforma
5. Korszerű fitotechnika
6. Kárelhárítási technikák alkalmazása
7. Korszerű talajművelés és okszerű tápanyag-utánpótlás
8. Öntözés
9. Integrált növényvédelem
10. Min. 80-90 % I. osztályú gyümölcs
11. Magas terméshozam ⇒ magas termelési érték/ha
12. Nagy munkatermelékenység
13. Hatékony gépkészítés
14. Korszerű tárolás és igényes áruvá készítés

Gyümölesültvények fenntartó trágyázása

- Talajvizsgálat - talaj felvehető tápanyagtartalmának ismerete; Levélanalízis – miből mennyit vesz fel
- Szükséges tápanyagok **mennyisége** – megcélzott termésátlag, faj/fajta igénye
- Trágya **típusa** - szervestrágyázás kérdésköre
- Tápanyagok **kijuttatásának módja**
  - Sorközökbe – makroelemek
  - Tápoldatozás (öntözővíz összetétele)
  - Lombra – lombtrágyázás – N, Ca, mikroelemek
- Trágyázás **időpontja** – egyszeri v. többszöri; egyenletesség kérdése – N; fenológiai stádium figyelembe vétele

A betakarítás tervezése

- Termésbecslés (nyugalmi állapotban, virágzaskor, tisztuló hulláskor, szedés előtt 1-2 héttel)
  - Optimális szedési időpont megállapítása (környezeti tényezők, kémiai és fizikai paraméterek)
  - Munkaerő és gépszükséglet kalkulálása
- ### Szedési típusok
- **Kézi szedés** – elsősorban frisspiaci célra
  - Gyümölcserés jellege szerint – 1-, 2-3-, v. többmenetes
  - Módja szerint – teljes v. válogatva szedés
  - Göngyöleg szerint – fogyasztói göngyöleg, szedőedény → tartályláda, gördülő kocsis módszer
  - Munkaerő szerint – saját, idénymunka, szedd magad
  - **Gépi betakarítás** – csak feldolgozóipari célra
  - **Kombinált szedés** – kézi előszedés után gépi betakarítás

Talajművelés

Talajművelési rendszer a sorközökben

- Ugarművelésű - természetes gyomflóra
- Gyepesített
- Kombinált
- Időnként mélylazítás

Facsík kezelése

- Ugarművelés (oldalazó talajművelő eszköz)
- Fűvesítés
- Talajtakarás (szerves, műanyag)
- Gyomirtás
- Ezek kombinációja

Öntözés

- **Módja** szerint lehet: felületi; esőszerű; mikro-szórófejes; csepegtető; kombinált
- **Célja** szerint lehet: vízpótló; tápoldatozó; frissítő, kondicionáló; színező; fagyvédő; (virágzást késleltető); (homoklefogó)
- **Ideje**, gyakorisága: IV/3-tól VIII/2-ig tart a fő öntözési időszak; gyakoriság függ a talaj fizikai féleségétől és az alany gyökerezési féleségétől
- **Mennyisége**: vízigényeseknek kb. 800 mm; igényes fajok (alma, körte, birs, szilva, dió, málna, szamóca, szeder, fekete ribiszke); közepes igényűek (cseresznye, őszi, kajszli, mandula, piros ribiszke, köszméte)

A gyümölcsök éréstípusai

1. Nem egyszerre érő és nem utóérő gyümölcsök (szamóca, málna, szeder)
2. Egyszerre érő és nem utóérő gyümölcsök (ribiszke, cseresznye, meggy)
3. Nem egyszerre érő és utóérő gyümölcsök (őszibarack, kajszibarack, nyári alma, nyári körte)
4. Egyszerre érő és utóérő gyümölcsök (őszi és téli alma, őszi és téli körte, naspolya, birs)